

گشودن کور گره انتخابات افغانستان محمد اکرام اندیشمند

هنوز جان کری وزیر خارجه ایالات متحده امریکا پس از دومین سفر خود به کابل (17 اسد 1393 / 8 آگست 2014)، پا به واشنگتن گذاشت که دکتور اشرف غنی احمدزی در گفتگو با تلویزیون طلوع، سفر او را غیر ضروری خواند و از مخالفت خود به تقسیم قدرت در دولت آینده سخن گفت؛ در حالی که تمام فلسفه دو بار رفت و آمد و میانجگری وزیر مذکور بر مبنای همین تقسیم قدرت قرار داشت.

ریشه ها و انگیزه های مخالفت اشرف غنی احمدزی:

بخشی از مخالفت دکتور غنی احمدزی بر سر تقسیم قدرت یا تشکیل حکومت مشترک از هر دو تیم که نامش را حکومت وحدت ملی گذاشته اند، به اختلاف درونی تیم وی بر میگردد. افرادی چون: جمعه خان همدرد، قطب الدین هلال، احمدضیا مسعود و برخی از اعضای حزب افغان ملت و عناصر قوم گرا به شدت با تقسیم قدرت مخالف هستند. رئیس جمهور کرزی یکی دیگر از چهره های اصلی این بازی است که با تقسیم قدرت سر ناسازگاری دارد. بخشی دیگر از انگیزه های مخالفت اشرف غنی احمدزی به روحیه و دیدگاه خودش بر میگردد که باورهای سیاسی و ذهنی وی این تقسیم قدرت را بر نمی تابد و نمی پذیرد. هم رئیس تیم تحول و تداوم و هم اعضای ارشد و متحدین مختلف او در این تیم، تقسیم قدرت را واگذاری صلاحیت قانونی و رسمی رئیس جمهور منتخب در اثر فشار و توطئه خارجی تلقی می کند. او خود را برنده اصلی و قطعی انتخابات میدانند و مخالفت عبدالله عبدالله و تیم اصلاحات و همگرایی و هواداران آنها را با پیروزی تیم تحول و تداوم و ریاست جمهوری اشرف غنی احمدزی، غیر قانونی و فاقد هر گونه اثر گزاری منفی بر روند تحولات سیاسی و امنیتی موجود تلقی می کنند.

اشتباه محاسبه بر سر انگیزه ها و عوامل مخالفت:

- محاسبه و ارزیابی مخالفان درونی تیم تحول و تداوم در مورد تشکیل دولت مشترک یا دولت وحدت ملی و رئیس این تیم در این مورد، بر فرضیه های نادرست قرار دارد:
- 1- هنوز برنده اصلی و قطعی انتخابات قبل از پایان بازشماری آرا و جدا سازی آرای پاک از ناپاک، نامشخص است. این در حالی است که بر خلاف اشرف غنی احمدزی و تیم تحول و تداوم، دکتور عبدالله و تیم اصلاحات و همگرایی، پیروزی خود را در پایان بازشماری آرا و ابطال آرای تقلبی بر مبنای معیارهای بین المللی قطعی و اجتناب ناپذیر می خوانند.
 - 2- بدون شفاف سازی انتخابات و تفکیک آرای تقلبی از آرای اصلی و واقعی، پذیرش برنده اعلان شده از سوی تیم رقیب نامحتمل است. در حالی که

برنده انتخابات، مشروعیت خود را از پذیرش رقیب و یا رقیبان انتخابات می گیرد.

3- تیم تحول و تدوام و رئیس آن به شمول رئیس جمهور کرزی در واکنش و مخالفت تیم رقیب ریاست دکتور عبدالله، دچار توهم و اشتباه جدی در محاسبه و ارزیابی این مخالفت هستند. آنها این مخالفت را بی نتیجه و زود گذر میدانند و باور دارند که در صورت نیاز به آسانی می توانند در توسل به قوای قهریه به مخالفت ها نقطه پایان بگذارند؛ محاسبه ای که بسیار خطرناک و نادرست است.

4- اشتباه دیگر تیم تحول و تدوام به برداشت نادرست و غیر واقعی از سیاست و دیدگاه امریکا و غرب بر سر اعلان یک جانبه نتیجه انتخابات مبتنی بر پیروزی تیم و تحول و ریاست جمهوری اشرف غنی احمدزی است. امریکایی ها به زبان حال و قال تا کنون بیان داشته اند که این پیروزی یک طرفه را، از هر دو طرف نمی پذیرند.

نکته دیگری را که امریکایی ها و متحدین غربی شان به صراحت بیان داشته اند به الزامی بودن دولت مشترک از هر دو طرف، صرف نظر از نتیجه انتخابات که مسلماً یکی از دو نامزد به عنوان رئیس جمهور خواهد بود، بر می گردد.

5- اشتباه دیگر تیم تحول و تدوام در پایان تمامی این اشتباهات ناشی از محاسبه و ارزیابی آنها، موکول کردن مذاکره بر سر دولت مشترک یا دولت وحدت ملی پس از بازشماری آرا و اعلان نتیجه انتخابات است. آنها که خود را برنده انتخابات و ریاست جمهوری می پندارند، موضوع تقسیم قدرت را پس از اعلان نتیجه انتخابات به عنوان یک امر تحمیلی، منتفی و غیرقابل اجرا تلقی می کنند.

نکات اصلی اشتباه آنها در این محاسبه، نخست، به ناروشن بودن نتیجه انتخابات بر می گردد که هیچگونه ضمانتی مبنی بر پیروزی تیم تحول و تدوام و احراز کرسی ریاست جمهوری از سوی آن تیم وجود ندارد.

و دوم، عدم پذیرش چنین نتیجه ای از سوی تیم رقیب (اصلاحات و همگرایی) و تبعات داخلی و خارجی ناشی از آن، شهد پیروزی را در کام تیم تحول و تدوام به تلخی گشوده بدل می کند.

راه حل چیست و کور گره انتخابات را چگونه می توان بازکرد؟

نکته روشن آن است که امریکایی ها و غرب که بقای دولت افغانستان و ثبات نظام سیاسی و امنیتی موجود به کمک نظامی و مالی آنها بستگی دارد، خواستار تشکیل دولت مشترک هر دو تیم رقیب هستند. دولت مشترک یا دولت وحدت ملی باید محصول هر گونه نتیجه قطعی این انتخابات باشد؛ صرف نظر از آنکه چه کسی به عنوان رئیس جمهور در پایان شمارش و ابطال آرا وارد ارگ کابل می شود. در چنین حالت، راه حل معضل انتخابات و گشایش کور گره انتخابات در دو نکته خلاصه می شود:

- 1- شفاف سازی انتخابات و تفکیک آرای پاک از ناپاک در جهت ارج گذاری به مشارکت مردم، احیای اعتبار خدشه دار شده انتخابات و ایجاد مشروعیت برای دولت آینده.
- 2- توافق بر سر دولت مشترک یا دولت وحدت ملی قبل از اعلان نتیجه انتخابات در فضای متوازن و فضای تفاهم و اعتماد متقابل. توافق طرفین در چنین حالت می تواند به تشکیل یک دولت سالم، پاسخگو، مؤثر و شایسته از بهترین، نیک نام ترین، صادق ترین، کارفهم ترین و شایسته ترین افراد هر دو تیم و بیرون از دوتیم مذکور بیانجامد.